

Ierobežojumi, kas jāzina par GPS auto izsekošanu (3/8/20)

Globālo pozicionēšanas sistēmu (GPS) plaši sākuši izmantot arī darba devēji, lai kontrolētu un novērotu savu darbinieku izmantotos transportlīdzekļus vai iekārtas. Šajā rakstā – par darbinieka privātuma ierobežojumiem, kas rodas, ja darba devējs savās iekārtās izmanto GPS izsekošanu, kā arī par aktuālo Eiropas tiesu praksi.

Darba devēji arvien plašāk izmanto GPS ģeolokācijas ierīces, lai analizētu transportlīdzekļu degvielas patēriņu, nobraukumu, braukšanas laiku, stāvēšanas laiku, dīkstāvi, izmantojuma statistiku u.c. Taču Eiropas tiesu prakse ir nostiprinājusi stingrākus noteikumus un prasības attiecībā uz personas datu apstrādi, kas saistīta ar GPS izsekošanu. Pastāv arī atsevišķi ierobežojumi, kas būtu jāzina katram darba devējam, kas šīs ierīces izmanto sava uzņēmuma vajadzībām.

Ierobežojumi

Darba devējiem jāņem vērā, ka darbinieku transportlīdzekļos ierīkotās GPS ierīces nevar izmantot šādos gadījumos:

- ātruma ierobežojumu ievērošanas uzraudzībai;
- darbinieka pastāvīgai kontrolei;
- ģeolokācijas ierīces nevar izmantot transportlīdzekļos –
 - saistībā ar darbinieka brīvību organizēt pārvietošanos,
 - lai kontrolētu darbinieka pārstāvju vai arodbiedrības pārstāvju pārvietošanos,
 - ārpus darba laika, kad darbinieks transportlīdzekli ir tiesīgs izmantot personiskām vajadzībām,
 - lai uzskaitītu darba laiku, ja šim nolūkam izmanto citas ierīces.

Savā 2019. gada 19. marta spriedumā Vācijas tiesa atzina, ka darbinieku transportlīdzekļu neierobežota izsekošana nav pieļaujama.

Apstākļos, uz kuriem balstījās spriedums, prasītājs pārvaldīja ēku uzkopšanas uzņēmumu un bija uzstādījis GPS uzņēmuma transportlīdzekļiem, ko uzņēmuma uzraugi un tīrītāji izmantoja gan saimnieciskām, gan privātām vajadzībām. Uzņēmums pierakstīja transportlīdzekļu numura zīmes, kā arī saglabāja katra darbinieka nobrauktā maršruta sākuma un beigu punktus, ieskaitot laiku un aizdedzes stāvokli. Darbinieki nevarēja ne ieslēgt, ne izslēgt GPS.

Tiesa atzina, ka darbinieku atrašanās vietas datu pastāvīga reģistrēšana ārpus darba laika nav pieļaujama. Šajā gadījumā GPS izsekošanu nevarēja pamatot arī ar datu subjekta piekrišanu par veikto datu apstrādi. Uzņēmums nebija tiesīgs veikt GPS izsekošanu ārpus darba laika arī tādā gadījumā, ja tas būtu noteicis uzņēmuma legītimās intereses kā tiesisko datu apstrādes pamatu.

Šis lēmums dod iemeslu gan uzraudzības iestādēm, gan Datu valsts inspekcijai pārbaudīt šādu GPS izmantošanas pieļaujamību, citstarp vērtējot, vai uzņēmumam, kas veic GPS izsekošanu, ir tiesisks pamats konkrētai datu apstrādei un vai uzņēmums ir to noteicis pareizi, veicot minēto personas datu apstrādi.

Darba devēja pienākumi

Informēšanas pienākums

Darba devēja pienākums ir informēt savus darbiniekus par to, ka šāda GPS ierīce ir uzstādīta. To var darīt dažādos veidos, bet visizplatītākais ir izstrādāt iekšējos noteikumus, kuros skaidrots konkrētās datu apstrādes tiesiskais pamats, mērķis un citi Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) 13. un 14. pantā noteiktie darba devēja kā pārziņa pienākumi attiecībā uz datu subjekta informēšanu.

Datu apstrādes tiesiskais pamats

Darba devējs nosaka tiesisku pamatu datu apstrādei, ko veic ar GPS izsekošanas ierīci. Tiesisks apstrādes pamats ir uzņēmuma legītīmās intereses.¹ Šādā gadījumā uzņēmums veic interešu līdzsvarošanas testu, lai konstatētu, ka datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības, kam nepieciešama personas datu aizsardzība, ir svarīgākas par uzņēmuma interesēm.

Pagaidu risinājums tiesiskai datu apstrādei var būt no datu subjekta saņemta piekrišana,² taču tas nav drošākais pamats, jo piekrišanu var atsaukt jebkurā brīdī. Jāņem vērā, ka datu subjekta piekrišana nevar būt tiesiskas datu apstrādes pamats, ja datu subjektam nav dotas tiesības savu piekrišanu atsaukt.

Atbilstoši drošības pasākumi

Darba devējam ir pienākums ieviest atbilstošus tehniskos risinājumus un veikt organizatoriskos pasākumus, lai nodrošinātu drošu datu apstrādi. Tas var ietvert tādus pasākumus kā atbilstošas piekļuves tiesību noteikšana personām, kas var piekļūt ievāktajiem GPS datiem, datu minimizēšanas principa ievērošana, proti, apstrādāt ar GPS iegūtos datus pēc iespējas īsāku termiņu, izmantojot pēc iespējas mazāk personas datus. Datu valsts inspekcija iesaka glabāt personas datus saturošus GPS datus ne ilgāk kā trīs mēnešus. Piekļuve šādai informācijai var būt tikai darba devējam un darbiniekiem, kas saistīti ar attiecīgo pakalpojumu sniegšanu.

GPS dati ne vienmēr ir personas dati

Darba devējs vērtē, vai tā rīcībā esošie GPS dati ir personas dati. Jāņem vērā, ka ne visi ģeolokācijas dati ir personas dati, jo tas atkarīgs gan no konteksta, gan no iegūto datu lietošanas gadījuma. Tā pati ievāktā GPS datu kopa var būt privātuma ziņā neitrāla, ja šos datus izmanto izsekošanai loģistikas optimizācijas pakalpojumu ietvaros un ar šo datu palīdzību netiek identificēta konkrēta fiziskā persona.

Mūsu ieteikumi

Lai izvairītos no datu aizsardzības pārkāpuma riska, uzņēmumiem, kas apstrādā savu darbinieku vai trešo personu, piemēram, apakšuzņēmēju atrašanās vietas datus, pirms jebkādu GPS izsekošanas sistēmu izmantošanas būtu jāvērtē, vai uzstādītās GPS iekārtas neierobežo datu subjekta privātumu, kā arī jāveic citi uz pārziņi attiecināmi pienākumi, kas izriet no VDAR prasībām.

Vienlaikus vērts atzīmēt, ka e-Privātuma regula (šobrīd vēl nav pieņemta) risina jautājumu par atrašanās vietas datu vākšanu, īpaši atzīmējot, ka GPS datu vākšana var radīt "augstu privātuma risku." Tas nozīmē,

ka šādai datu apstrādei uzņēmumiem būs jāveic novērtējums par ietekmi uz datu subjekta tiesībām un brīvībām atbilstoši VDAR 35. pantam.

¹ VDAR 6. panta pirmās daļas (f) apakšpunkts

² VDAR 6. panta pirmās daļas (a) apakšpunkts